

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню
з дітьми в Черкаській гімназії № 31

1. Загальні положення

- 1.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Черкаській гімназії № 31 (далі Положення) розроблене відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми».
- 1.2. Положення спрямоване на забезпечення в Черкаській гімназії № 31 функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорстокого поводження з дітьми, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.
- 1.3. Усі працівники Черкаської гімназії № 31 перед початком навчального року ознайомлюються з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.
- 1.4. Терміни, які використані у Положенні, вживаються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України “Про охорону дитинства”, “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, інших нормативно-правових актах.

2. Завдання Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в Черкаській гімназії № 31.

- 2.1. запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- 2.2. формування у працівників гімназії відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- 2.3. поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- 2.4. забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3. Основні заходи

З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в Черкаській гімназії № 31 впроваджуються такі основні заходи:

3.1. Превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1;
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3;
- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності гімназії, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників суб'єктів роботи з дітьми та молоддю;

3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми в гімназії (далі - повідомлення).

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників гімназії;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів).

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, працівників);

- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).

3.5. Заходи з інформування:

- розміщення у доступних місцях для дітей та батьків інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

4. Обов'язки працівників гімназії

4.1. Директор гімназії:

- затверджує Положення про запобігання та протидію насильству та жорсткому поведженню з дітьми з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників;
- здійснює контроль за виконанням Положення, в якому обов'язково визначаються суб'єкти виконання Типової програми (адміністрація, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Типова програма;
- дотримується вимог щодо політики найму працівників гімназії, пов'язаних із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації);
- здійснює вимоги щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);
- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників гімназії та інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорсткому поведженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи з дітьми;
- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;
- невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорсткого поведження з дитиною;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поведження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорсткого поведження, відповідної програми для таких осіб;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії з питань запобігання насильству та жорсткому поведженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорсткого поведження з дітьми.

- 4.2. Працівники гімназії у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною зобов'язані:
- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;
 - надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;
 - повідомити керівнику гімназії та одному з батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

5. Механізм подання повідомлень

- 5.1. Цим положенням в Черкаській гімназії № 31 забезпечується функціонування механізму подання повідомлень, який передбачає:
- інформування дітей та їхніх батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;
 - функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.
- 5.2. Директором гімназії визначається відповідальна особа для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.
- 5.3. Директор гімназії розглядає повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми протягом однієї доби з дня його надходження.
- 5.4. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною директор гімназії невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби,
- повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини),
 - письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей,
 - вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 «Про

забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»

6. Вимоги до працівників

- 6.1. Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.
- 6.2. Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведено опитування, яке може включати запитання ситуаційного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.
- 6.3. Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.
- 6.4. Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.
- 6.5. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники гімназії повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.
- 6.6. У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

7. Інформування з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми

- 7.1. В Черкаській гімназії № 31 розробляються та поширюються інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:
 - розміщення на інформаційних стендах у приміщенні суб'єкта роботи з дітьми та молоддю, розповсюдження серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);
 - надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті суб'єкта роботи з дітьми та молоддю та його сторінках у соціальних мережах;
 - проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

- 7.2. В гімназії здійснюється інформування працівників з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, що передбачає такі теми:
- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;
 - методи профілактики булінгу серед дітей;
 - використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
 - надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
 - порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;
 - дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;
 - алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.
- 7.3. Інформування здійснюється шляхом:
- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
 - інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
 - проведення ігор та рольових вправ, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
 - впровадження занять з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
 - проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству психологом та соціальним педагогом;
 - організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);
 - використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження;
- 7.4. Обов'язкове ознайомлення усіх учасників освітнього процесу з:
- ознаками та формами насильства та жорстокого поводження,
 - порадами щодо запобігання насильству в дитячому середовищі,
 - процедурою повідомлення про насильство та жорстоке поводження,
 - алгоритмом дій у разі виявлення насильства,
 - способами та механізмами отримання допомоги, можливими наслідками для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.
- 7.5. Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників гімназії можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування,

структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

8. Виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження.

- 8.1. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми керівник закладу освіти забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.
- 8.2. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.
- 8.3. Якщо за результатами розгляду повідомлення:
 - **виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною**, спеціально створена комісія аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;
 - **не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною**, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи щодо унеможливлення настання таких ризиків.
- 8.4. Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться із залученням сторін, зокрема дітей.

9. Прикінцеві положення.

Про невиконання, неналежне виконання закладом освіти повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.